

Tilsynsrapport for Nørreå Friskole 2025-2026

Som tilsynsførende på Nørreå Friskole er det min opgave at føre tilsyn med

- Elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk.
- At skolens samlede undervisningstilbud, ud fra en helhedsvurdering, står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.
- At vurdere, om skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre og bidrager til deres demokratiske dannelse.
- At undervisningssproget er dansk.
- Skolens donationer.
- Kønslig ligestilling
- Skolens praksis vedr. underretninger

(Bekendtgørelse om valg af tilsynsførende ved friskoler og private grundskoler)

Udgangspunktet for vurderingen er standpunktet for eleverne som helhed, samt undervisningen generelt, og ikke den enkelte elevs standpunkt.

Besøg

Jeg har i skoleåret 25/26 fulgt undervisningen d. 5. december 2025 og d.23. marts 2026. Jeg har fået de oplysninger fra både skolens hjemmeside, nyhedsbreve og samtaler med skolens leder og lærere, der kunne være relevante for mig for at udføre mit tilsyn. Vi drøftede de mange muligheder man som friskole har til at gøre tingene anderledes i den pædagogiske praksis. Et udtryk for dette er fleksibiliteten i den enkelte lærers årsplaner, som skulle være så åbne at evt. overordnede emner kan vinkles anderledes end tiltænkt, hvis muligheden byder sig. Mange ture ud af huset på cykel eller til fods er en anden måde at understøtte den undervisning, der foregår i klasserummet. I løbet af året er der bl.a. planlagt lejrskole, teater, emneuge, undervisningsforløb i forbindelse med aksesamarbejdet og udveksling med elever fra Tyskland.

I dette skoleår har jeg fulgt undervisningen i flere fag inden for den humanistiske og naturvidenskabelige fagrække. En anden vigtig ting at bemærke, er at når man træder ind på skolen mærkes skolens ånd, skolens traditioner og hvordan skolens værdigrundlag folder sig ud i de pædagogiske overvejelser. Der er ingen tvivl om, at under mine besøg er der stor imødekommenhed og det emmer i krogene af god energi fra både store og små. Samlet set synes jeg, det igen i år er lykkedes både ved at følge undervisningen, deltage i morgensang og ikke mindst ved at tale med skolens medarbejdere og eleverne. Der er et tæt samarbejde med Børnehuset, en aldersintegreret institution og skolen, hvilket betyder en tryk overgang fra børnehave til skole.

På Friskolen går hjerte og fællesskab, natur og bevægelse hånd i hånd og understøtter de boglige fag. For den enkelte elev betyder det en alsidig inspirerende undervisning, hvor man i fællesskab er sammen om et fælles tredje – nemlig det faglige.

En af skolens faste traditioner er skiftevis bevægelsesbånd om morgenen eller morgensamling, hvor hele skolen er samlet i det store fællesrum. I forbindelse med bevægelsesbåndet integreres faglige mål fra idræt.

Morgensamling er altid en god fælles begyndelse på dagen. Eleverne var ved at øve sange til "Skolernes sangdag, som er en årlig musikdag, hvor børn over hele landet synger foråret i gang. Skolernes Sangdag arrangeres i samarbejde med Musiklærerforeningen og Dansk Sang og blev afholdt den 27. marts. Til morgensamling sang vi "Dronningen af månen", "Bøger bruger ikke batterier", der var et par af de sange eleverne allerede kendte godt og var glade for både på grund af tekst og melodi.

I 0.-1. kl. er der en fast ugentlig fælles udedag og den dag jeg var på besøg skulle eleverne til åen. Undervisning i det fri giver mulighed for: Ny dag, nyt sted og ny chance – og så er det bare svært at være sur, når man er på tur.

Skoleskak er en måde at bruge sin frihed på, til at styrke elevernes evne til samarbejde, vente på tur, koncentration og gentlemanship (ønsket om en god kamp og tak for kampen). Men strategispil, som skak er, understøtter også den strategisk tænkning i matematik, så der er samlet set rigtig mange forskellige ting, der bringes i spil. Skoleskak er nu en fast del af undervisningen fra 0. -7. klasse og jeg var så heldig at få lov til at spille med i 0. klasse, da jeg var på besøg. "Lige gå, slå på skrå" en huskeremse, så man ikke lige glemmer reglen for bondens bevægelser på brættet. Vi genså undervisningsfilmen om "bonden" og fik bagefter selv lov til meget koncentreret at spille bondeskak med få brikker.

Kulturelle forskelle mærkes allerbedst, når man besøger landet. 7. klasse har været på dansk-tysk udveksling med en klasse fra Hebbel Schule i Kiel og har opdaget, at der er kulturelle forskelle på Danmark og Tyskland. Måden man bor på, måden man spiser og ikke mindst den tyske skolekultur. Eleverne fortalte gerne om turen og de oplevelser de havde haft hos deres værtsfamilier. Turen til Hamburg var også en succes, for det gav mulighed for at shoppe efter det planlagte program for dagen.

8. kl. eleverne i er løbet af skoleåret i brobygning, for at besøge forskellige ungdomsuddannelser, der er et vejlednings- og undervisningsforløb, der skal give eleverne indblik i hverdagen på forskellige ungdomsuddannelser. Formålet med brobygning er at eleverne i 8. kl. bliver afklaret og motiveret for efter 9. eller 10. kl. at vælge og gennemføre en ungdomsuddannelse. Og der er rigtig mange muligheder og kombinationer, så der er en mulighed for alle unge mennesker.

Helhedsvurdering: står Nørreå Friskole mål med hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Dansk

Jeg har overværet flere klasser i dansk og har konstateret at undervisningen følger den faglige progression i faget. I klasserne hænger årsplaner, så eleverne kan se hvilke fagområder de skal arbejde med i løbet af året: digte, kortfilm og avisartikler blot for at nævne et par eksempler. Undervisningsmaterialet til grammatiske opgaver og diktater er tilpasset det faglige niveau og klassetrin og tilgodeser dermed de stillede krav til undervisningen. I et par af klasserne blev der læst selv eller højt for hinanden i begyndelsen af timen, hvilket gav mulighed for ro og fordybelse. I december måned var flere af danskopgaverne knyttet op på et juletema, med afsæt i samtalekort, små tekster om julekuglens, julestjernes og julehertets oprindelse eller små skriftlige julefortællinger.

I 4. klasse var klassen ” i mesterlærer hos Kim Fupz”, som har skrevet et utal af børne- og ungdomsbøger. Klassen arbejdede med at skrive en god fortælling og skulle undervejs fokusere på den gode fortællings struktur, sproglige virkemidler og opbygning af fortællestemmer. Undervisningsmaterialet med afsæt i Kim Fups bog og egne fortællinger giver mulighed for et forløb, hvor skriveproces og litteraturlæsning går hånd i hånd.

Hybenhjerter, af Jane Susanne Andersen, er en væsentlig, velskrevet lille roman om Leas kamp for at blive accepteret; men ikke mindst den verden ude i cyberspace, hvor rigtig mange unge lever en stor del af deres liv; hvor følelser, #fuckcancer, fake news, falske profiler og andet regerer på snapchat, facebook, instagram og hvad de sociale medier ellers hedder. Hybenhjerter er et godt afsæt til at arbejde med digital dannelse og tænke over hvad ungdomsliv er, venner, det at høre til og forholdet mellem et liv med virkelige venner i en virkelig verden i en verden domineret af internettet. Til romanen er der tilknyttet forskellige opgaver, som 7. klasse fordybede sig i under mit besøg.

Matematik

Jeg har overværet matematik flere klasser og har konstateret at undervisningen følger den faglige progression i faget. I 4. klasse var temaet rumfang og i 7. kl. lineære funktioner indledt med en fri samtale om fast gebyr, depositum, mængde og pris, som lå til grund for opgaverne.

Naturfag og natur/teknik

Jeg har overværet undervisningen i naturfag og natur/teknik på forskellige klassetrin og har konstateret at undervisningen følger den faglige progression i faget. 4. kl. arbejde gruppevis med fire forskellige emner: polerne, i naturen, i regnskoven og oceanerne. Fælles for alle var at finde fakta oplysninger i teksten og arbejde med forståelse af forskellige fagbegreber. Alle fire emner gav anledning til flere spørgsmål og en opmærksomhed på, hvor vigtig f. eks regnskoven er for sjældne dyr og hvor meget regnskov der faktisk fældes hver dag.

Den sidste forberedelse af fremlæggelser/ explainers om sundhed i forhold til søvn, energidrikke, nikotin m.m. var omdrejningspunktet i 7. kl. Benspændet var at "stemmen" skulle være optaget, så der blev talt ind over billederne.

Traditionen tro er der i forbindelse med aksesamarbejdet en naturfagsuge for 8.-9. kl. og årets emne var Energi/Vand, hvor klasserne bl.a. besøgte Randers Rensningsanlæg og Tange Energi Museum.

Sprog

Jeg har overværet undervisningen i tysk og engelsk og har konstateret at undervisningen følger den faglige progression i fagene. I begge sprogfag var afsættet julen og dermed de kulturelle forskelle imellem Danmark og de engelsk- og tysklansede lande blev belyst. Sværhedsgraden i de stillede opgaver var fagligt aldersvarende.

Opsamling:

Jeg har i alle klasser og til morgensamling oplevet undervisning båret af stor faglighed og seriøsitet. Undervisningens tilrettelæggelse er præget af grundighed og en meningsfuld vekslen i aktiviteter. Arbejdsformerne lægger op til, at eleven lærer at tage ansvar for sig selv såvel som for gruppen. Den enkelte undervisningstime er præget af den enkelte lærers personlighed. Der er alligevel en klar fælles holdning og ensartethed i opbygningen af undervisningen. Dette er med til at give sammenhæng i en travl hverdag. Skolens samlede undervisningstilbud står derfor mål med hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Forbereder skolen efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre?

I skolens vedtægter står følgende:

"Det pædagogiske arbejde skal styrke børnenes generelle læring, udvikling og opvækst til medleven i et samfund med frihed, folkestyre og demokrati. Vi ønsker at udvikle børnenes kendskab til og respekt for friheds- og menneskerettigheder".

I praksis betyder det, at skolen inddrager eleverne og jævnligt drøfter i de forskellige fag, hvad det vil sige at bo i et samfund med frihed og folkestyre. Eleverne bliver inddraget i evalueringen af timerne, i planlægningen og udførelsen af undervisningen på alle klassetrin. Der foregår en ligeværdig diskussion/samtale eleverne indbyrdes og med læreren om relevante emner af både faglig og social karakter. Eleverne har også indflydelse på aktiviteter uden for den formelle undervisning, som f.eks. i planlægningen og gennemførelsen af anderledes dage. Lærerne er dygtige til at skabe situationer, hvor eleverne udfordres til stillingtagen og diskussioner, uden at der nødvendigvis findes et entydigt svar på spørgsmålet. I alle timer blev jeg modtaget af eleverne med åbenhed og nysgerrighed.

Det psykiske og fysiske undervisningsmiljø.

I klasserne er der et godt læringsmiljø. I de fleste klasser er det tydeligt, at der også gøres en didaktisk indsats for at gøre klasserummet til et læringsrum med faglige plakater, elevproduktioner, og inspirerende billeder, som understøtter læringen i de forskellige fag. I de fleste klasse hænger fagenes årsplaner anskueliggjort med billeder og små overskrifter. Skolens fællesarealer er udsmykket med inspirerende og flotte elevproduktioner, som er blevet lavet i forbindelse med forskellige emner i løbet af året. På gangen står reoler med bøger og et skab med udstoppede dyr, som kan bruges aktivt i undervisningen, men også give den enkelte elev mulighed for med sin nysgerrige tilgang, at iagttage de forskellige dyr. Så selvom de udstoppede dyr er støvsamlere har de stor værdi og skal værnes om.

Rollefordelingen mellem lærer og elever er meget tydelig. I alle klasser oplevede jeg ro og koncentration i undervisningen. Eleverne mødes med en positiv forventning fra såvel skolen som den enkelte lærer. Jeg bemærkede, at lærerne mestrer at give hvert barn i klassen den nødvendige opmærksomhed med udgangspunkt i det enkelte barns faglige standpunkt. Der tages i høj grad hånd om de børn, der har brug for ekstra støtte, og samtidig er der udfordringer til de hurtige.

Et godt socialt miljø i klassen er en væsentlig forudsætning for at eleverne kan få et fagligt udbytte. Nørreå vægter fællesskabet og elevernes trivsel højt. I alle klasser er der ikke kun fokus på faglighed, men også den enkelte elevs trivsel.

Nørreå har gode fysiske faciliteter med god plads. Der er store klasselokaler, en fællessal til morgensang og fællesmøder. Skolen har indkøbt et fysiklokale, som nu er etableret, hvilket styrker den naturvidenskabelige undervisning at lokalet er på egen matrikel og kan bruges af flere klasser. Ligeledes har 8.-9. kl. som noget nyt fået deres helt egen afdeling i en ny tilbygning/barak, hvilket har frigivet nogle klasselokaler og dermed givet andre pædagogiske muligheder.

Ude-arealerne, som bliver brugt flittigt til frikvarterets frie leg, er store, varierede men stadig hyggelige og overskuelige. Her leges på kryds og tværs i al slags vejr. Ser man også her på den nyligt lavede elevmiljøundersøgelse, viser elevbesvarelserne også en stor glæde og tilfredshed. Skolens ude-arealer bruges sammen med skolens gymnastiksal om morgenen til morgenidræt, som er et af skolens kendetegn. Bevægelse og læring hænger sammen.

Sammenfatning

På baggrund af mine iagttagelser kan jeg konkludere:

- at undervisningen i dansk, matematik og engelsk på alle måder står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen
- at skolens samlede undervisningstilbud herunder de praktisk-musiske fag også ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

- at skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre samt udvikler og styrker elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene og demokratisk dannelse

- at skolens undervisningssprog er dansk.

- at skolen lever op til deres underretningspligt og har en procedure for hvem der ansvarlig for at underretninger til kommune finder sted.

Henriette Mønsted

Tilsynsførende.